

[Jens Frandsen.]

få endnu eksisterende eksklusivbestemmelser kan skabe konflikter, derunder ikke mindst på koncessionerede erhvervsområder og på andre erhvervsområder med betydelig offentlig interesse, såsom Falck-Zonen, Taxa, rutebiler og byomnibusser, hvor nogle af de samme forvaltningsretlige synspunkter, som fremføres mod det offentlige eksklusivaftaler, med rette kan gøres gældende. Arbejdsretten har i en dom af 20. juni 1967 i anledning af nogle tvistigheder opstået på chaufførområdet udtalt, at en eksklusivaf tale kan tilsidesættes, når det ellers ikke er muligt at anvise den nødvendige kvalificerede arbejdskraft, og én gang ansat kan der ikke senere gøres indsigelse mod den ansattes organisatoriske tilhørsforhold.

Denne dom har imidlertid som baggrund den nuværende beskæftigelsessituation, og da erfaringen viser, at man desværre endnu ikke på alle fagområder på alle årstider kan forvente fuld beskæftigelse, har dommen således kun brænset positiv betydning. For at skabe fuldstændig klarhed finder jeg det derfor rimeligt, om samtlige eksklusivbestemmelser på arbejdsmarkedet bortfalder, eventuelt ved gennemførelse af et lovforslag herom.

Arbejdsminister *Erling Dinesens* svar (20. juli 1967):

Hr. Jens Frandsens spørgsmål går ud på, om jeg er villig til gennem forhandlinger med arbejdsmarkedets organisationer at sikre, at eksklusivbestemmelser, der griber ind i borgernes erhvervsfrihed, ophæves, og til eventuelt at søge gennemført et lovmæssigt forbud mod eksklusivbestemmelser i kollektive overenskomster.

I sin motivering for spørgsmålet har hr. Jens Frandsen bl. a. henvist til, at en højesteretsdom i december 1966 har fastslået, at der ikke fra offentlige myndigheders eller institutioners side kan stilles krav om medlemskab af en bestemt statsanerkendt arbejdsløshedskasse som betingelse for at få beskæftigelse på et givet fagområde, og at tilsvarende krav om medlemskab af en bestemt fagforening ej heller kan stilles som betingelse i en kollektiv aftale som betingelse for ansættelse i staten og kommunerne.

Hr. Jens Frandsen har videre henvist til, at den seneste tids erfaringer, navnlig inden for chaufførområdet, har vist, at de få endnu eksisterende eksklusivbestemmelser inden for det private arbejdsmarked kan skabe konflikter, herunder ikke mindst på koncessionerede områder og på andre områder, som det offentlige har en betydelig interesse i. Efter hr. Jens Frandsens opfattelse kan nogle af de samme forvaltningsretlige synspunkter, som fremføres mod det offentlige eksklusivaftaler, med rette gøres gældende, også for så vidt angår sådanne områder.

Jeg vil gerne hertil svare, at det er rigtigt, at der inden for visse områder af arbejdsmarkedet i de kollektive overenskomster forekommer bestemmelser, hvorved arbejdsgivere forpligter sig til kun at beskæftige organiserede arbejdere eller kun at beskæftige medlemmer af bestemte forbund eller bestemte fagforeninger.

Som hr. Jens Frandsen imidlertid har gjort opmærksom på i motiveringen for sit spørgsmål, forekommer sådanne bestemmelser kun i begrænset omfang, idet bestemmelser som de omhandlede ikke — kun ganske undtagelsesvis — forekommer i fagorganisationernes overenskomster med Dansk Arbejdsgiverforenings medlemmer.

Det kan ikke bestrides, at eksklusivbestemmelser inden for de begrænsede områder, hvor sådanne bestemmelser forekommer, under særlige forhold kan skabe visse problemer på arbejdsmarkedet. Disse problemer må imidlertid efter min opfattelse finde deres løsning på grundlag af det arbejdsretlige system, der er opbygget her i landet.

På chaufførområdet er det imidlertid ikke eksklusivaftalerne, men en organisatorisk strid, som har skabt problemer. I øvrigt er det jo sådan, at de bestemmelser, der her er tale om, indgår i de kollektive overenskomster, der afsluttes mellem arbejdsmarkedets parter. Det har hidtil her i landet været således, at arbejdsmarkedets parter har haft frihed til selv at træffe bestemmelse om de kollektive overenskomsters indhold uden indblanding fra statsmagtens side og altså også at træffe bestemmelse om de heromhandlede forhold. Der skal efter min opfattelse være konstateret meget alvorlige ulem-